

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	---

Nové brutality Lukácsa a Tiszu.

Napísal: Karol Huszár, krajinsky vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu šárvárskeho.

Vodcovia zakúpeného tábora mungovského 17. a 18. septembra znovu ubrýzgali svätinu krajinského zákonodarstva.

Najvítečnejších a najstatočnejších politikov Uhorska ako zbesnelí dravci, najsurejšším násilníctvom vyhodili zo snemovne.

Vyslancovia celej opozície do posledného branili sa zmužile, zvíťazila však nad nimi surová presila, bo na každého jednotlivého vrhlo sa i dvadsať pandúrov. Opozícia následkom toho musela podľahnúť fizičnej nadvláde mungovskej. Včul teda v tomto boji ľud má pokračovať rozhodne s mravnou silou.

Vyplnilo sa, čo sme už toľkokrát predpovedali, že tento hovädkým spôsobom sohnatý parlament v krátkom čase hnusný koniec vezme. Takýto parlament nemožno kapacitovať. Mungov v celom ich počínaní vedú podlé nárúživosti. Uhorský parlament, na posmech celého vzdelaného sveta, stal sa dejiskom surových srážok a po uliciach hlavného mesta tiekla krv nevinného obecnstva. *Všetkýmú tomuto ale na príčine sú Lukács a Tisza a tí podliaci, ktorí pri posledných volbách za peniaze hlasovali na mungov.*

V Budapešti nebolo by prítomne stavu obľeženia. Nehabali by noviny, ktoré ohlasujú a zastávajú pravdu. Nezakazovali by ľudové shromaždenia. V nemocniciach neležalo by na stáranených, na vojenské ciele nemuseli by sme o 400 millionov viacej dane platiť, *keby pri posledných volbách ľud nebol býval slabý a ne-*

mravný. Krajina, ktorá by trpela, aby nad ňou panovali Lukács a Tisza, skutočne zaslúžila by aby zahynula.

My vyslancovia spojených stránok opozície však ešte vždy pevne dôverujeme v ľud, *že konečne precitne a pri budúcich volbách postasí sa pod zástavu opozície, ktorá vytrvale a zmužile bojuje za krajinu a za blaho malých ľudí.*

Všetci vyslancovia opozície ako hrdinovia s nasadením vlastného života za práva krajiny a ľudu bojujú v zákonodarstve, *zaslúžia teda aby ľud s úplnou dôverou obrátil sa ku nim a pri najbližších volbách do horúceho pekla zahnal celú mungovskú armádu.*

Jestli nevyhynú mungovci, zahyne celá krajina!

Ľudu kresťanský, vyplň preto tvoju svätú povinnosť! Behom tisíc rokov krajinu našu vždy len ľud zachránil od zahynutia. *Pevne veríme a ufame preto, že aj prítomne ľud kresťanský mohutnou silou jeho pri volbách, odvráti to hrozné nešťastie, ktoré Uhorsku hrozí zo stránky mungov!*

Žijeme hrozné časy! Ťažkým bojom hladíme v ústrety! Úpenlive prosíme všetkých občanov kresťanských, nech rozhodne pripoja sa ku našej zástave za ústavu krajiny, za práva a blaho ľudu!

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XIX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Mungovská hrúzovláda v parlamente.

Lukács a Tisza 120 policajtov dovedli do parlamentu.

Mungovci zas samotní robia zákony.

Spojené stránky opozície v utorok 17. septembra vydaly heslo, že každým spôsobom prekazia hrúzovládu Lukácsa a Tiszu.

Ponevác mungovská strana na vruby obrátila celý poriadok parlamentu, nešetřila zákony krajinské a osobnú slobodu vyslancov opozície, spojené stránky opozície odhodlaly sa k tomu, že nezákonnosti a prechmaty mungov utlačia drastickým spôsobom.

Keď Tisza s jeho spoločnosťou v povýš spomenutý deň prišiel do parlamentu, v radoch opozície zdvihol sa hrozný hluk. Jednotajne ozývaly sa výkriky:

— Abcug Tisza! Abcug Lukács!

Tisza ustrnul, potom však cez rady mungov šiel ku predsedníckemu kreslu, aby zaujal svoje miesto. Na to zdvihli sa hlučné výkriky:

— Dolu s nim! Gazember! Vlastizradca!

Mungovci zas hlučne tleskali Tiszovi. Následkom hluku mungov, vyslancovia opozície vytiahli z vačkov všeliaké nástroje: trúby, píšťale, harmoniky, zvonce, sirény automobilov a začali takú hroznú muziku, že z mungov viacerí zamdleli. Medzitým potajomne vskrel sa do dvorany Lukács, zaujal svoje kreslo, a mungó Géza Kubinyi otočil ho hneď mungovským kordónom. Lukácsa za kordónom skrytého z opozície prvý zbadal Štefan Zlinszky a volal naň hrmavým hlasom:

— Tu je Lukács! To je ešte väčší gazember!

Pozornosť opozície obrátila sa včul na Lukácsa a opozičníari začali naň kričať:

— Von s nim! Podliak! Gazember!

— Svätý Štefan bol by ho dal rozsekať na štyri poly — volal Karol Huszár.

Tisza stenografom diktoval akúsi reč, tí ho však nerozumeli a písali to, čo sa im ľúbilo. Kráľov prípis na parlament bez prečítania dal poslať snemovní veľmožov. Na to v radoch opozície zdvihol sa nešeredný hluk.

— To je klamstvo! Falšovanie dokumentov — volal Teodor Batthyány.

Tisza nevedel čo má robiť. Vyslanec Loránt Fráter dal sa trúbiť vojenský marš. Za ním Pavel Szluha na vojenskej trúbe trúbil na poplach. Béla Barabás začal spievať Kossuthovú notu, celá opozícia spievala ju stojačky. Mungovci ostali sedieť. Aurél Förster volal na nich:

— Vy nám zaspievajte «Gott erhalte».

Mikuláš Zboray doniesol so sebou priam taký zvonec ako má predseda Tisza a keď Tisza cengal, cengal aj on a pri tom volal:

— Ticho prosím.

Koloman Brestyenzky na svojom stolíku s nožom vystrájal taký šramot, ako keby parná pila alebo mlátiačka bola hvízdala. Zo všetkých strán nebolo iného čuť ako hlasy trúb, píšťal, zvoncov. Tisza zcela zachripnutý nemohol prísť k slovu. Gróf Móric Esterházy vyhrnul si košelu na ruke a ukazoval ako ho v srážke daktorý mungo pohrýzol. Opozičníari na to kričali na mungov:

— Besní psy!

— Pluhaví gazemberi! — volal Georg Szmrecsányi.

Štefan Haller ale kričal:

Zbesnelí psy!

Prišli policajti.

O pol piatej hodine policajtný dozorca Pavlik do poradnej dvorany dovedol 120 policajtov.

Ako policajti vťahli do dvorany ku opozícii pripojil sa i gróf Julius Andrássy.

Vyslancovia opozície pevne jedon pri druhom stáli na prostriedku dvorany s tým hrdinským odhodlaním, že sa nepoddajú žiadnemu násilnenstvu.

Gróf Móric Esterházy pýtal sa Pavlika:

— Ako zneje rozkaz?

Pavlik na to odpovedal:

— Tisza rozkázal, že musíme vyprázdniť dvoranu. Musíme vyviešť každého vyslanca. Či obštruoval alebo nie, či robil kriky alebo nie! Každého musíme odstrániť. V dvorane nesmie ostať ani jedon vyslanec. Tak zneje rozkaz.

Gróf Móric Eszterházy: Ďakujem. Len to som chcel vedieť.

Gróf Julius Andrássy od hlavy do paty meral Pavlika, ktorý aj jemu opakoval, že má rozkaz, aby odvedol každého vyslanca.

— My sa nepoddáme žiadnemu násilenstvu, odpovedal Julius Andrassy.

— Ja tento rozkaz previesť musím za desať minút, povedal Pavlik.

— Nebh sa páči, strielajte do nás, kričali opozičníari na Pavlika.

Policajti mali rozkaz, aby lapili každého vyslanca. Asi desať policajtov vrhlo sa na chorľavého grófa Andrassyho a začali ho štúrať a núkať. Gróf Esterházy, gróf Palavicini, Szmrecsányi, Huszár; gróf Michal Károlyi, Haller, Štefan Szabó oborili sa na policajtov a grófa Andrassyho v jednom okamžení vyslobodili z rúk policajtov.

Vyslancovia opozície z kresiel ministrov kolo seba postavili barikády. Policajti chceli ich po jednom vyfahovať, Vyslancovia sa ale bránili. Gróf Michal Esterházy Pavlika pästou uderil po hlave. Policajtovi čísla 2205. rozkázal Pavlik, aby lapil vyslanca Hallera. Tento policajt mal však toľko statočnosti, že povedal:

— Ja sa nedotknem krajinského vyslanca.

S tým sa obrátil a vyšiel na ganok. Policajní dozorcí Beniczky a Pavlik ho nasledovali, odobrali mu šablu a dali ho odviesť na kaptanáť. Tisza poslal druhých policajtov a na to v dvorane nasledovala nová srážka. Grófovi Michalovi Károlyimu roztrhali šaty na tele. Sám gróf Apponyi vyslobodil vyslancov z rúk bešných policajtov. Gróf Michal Károlyi rázom zamdlel a dobrovolní ochrancí vyniesli ho z dvorany, do ktorej sa však hneď vrátil, akonáhle prišiel k sebe. Policajti po desať, vrhali sa na jedného a jedného vyslanca. Koloman Brestyensky odhadzoval ich od seba ako hnilé brušky. Szmrecsányiho nemohlo ovládať päťdesiat policajtov. Štefan Rakovszky sácal ich od seba ako snopky. Na okamžení aj nastalo ticho. Policajný dozorca Kopf ale na rozkaz Tiszu znovu osmeľoval policajtov:

— Nepostávajúte, kedy už bude koniec?

Policajti na to novou silou vrhli sa na vyslancov, násilenstvom vyviedli pápežského praeláta Jána Molnára, Huszára, Hallera. Posledný, ktorého v ľufte von vyniesli, bol gróf Móríc Benyovszky.

Policajti, keď horko-fazko prevládali vyslancov kresťanskej ľudovej strany, vrhli sa na vyslancov 48. strany.

Pavlik naraz z dvorany poslal policajtov. Preto ich von poslal, bo mu z Apponyiho strany povedali, že keď v dvorane nebude policajta, dobrovolne odeidú. Vtedy aj gróf Apponyi s viacerými dobrovolne opustil dvoranu.

O pol deviatej večer vyprázdnená bola dvorana.

Vtedy pokojne vtiahli do nej hrdinskí mungovci a hlasovali ako poslušní otroci Tiszu a Lukácsa.

Minister začal bitku — a vybili ho.

Vo stredu 18. septembra všetci vyslancovia spojených stránok opozície z kruhu kešťanskej ľudovej strany tiahli do krajinského domu. Tu pri hlavnom vchode pápežský praelát Ján Molnár pýtal sa stojaceho tam policajného dozorca Kopfa:

— Ako je to, že ste ma včera zo snemovne dal vyviesť, kdežto Tisza tvrdí, že on to nerozkázal.

— My sme ten rozkaz mali, aby sme každého von vyviedli — odpovedal policajný dozorca.

Krajinský dom po všetkýce kútoch nabitý žol policajtami. Vyslancovia opozície zaujali svoje miesta v dvorane. Ako sa ale mungovci ta vrátili, rozumie sa, nemohli ich s oslavovaním vítať. Medzi mungvcami prišiel ta aj minister Beöthy a sadol si do jeho kresla.

Z opozície poznamenal naň ktosi:

— To nebolo po pánsky, že ste vyslancov policajtami vyhadzovali z dvorany.

Voľakto zkríkol:

— Gazember!

— To sa mňa týka? — pýtal sa Beöthy. Na to mu aj desiati odpovedali:

— Aj vy patríte ku biharskej gárde.

Beöthy nato skočil z jeho kresla, zdvihol obe päste a chcel sa vrhnúť na opozíciu. Na kraji prvých radov sedeli vyslancovia ľudovej strany; Rakovszky, Szmrecsányi, Mikuláš Zboray, Huszár. Tí keď videli, že Beöthy ide sa biť ako daaký divoch, išli mu v ústrety. Beöthy sa potkol a padol na zem. Gróf Aladár Zichy, gróf Julius Andrassy, Apponyi priskočili k ministromi aby ho vyslobodili z jeho neprijemnej situácie. Vtedy ale dostalo sa mu už viacej ako mu bolo milo. Vybúchali ho po chrbte a vyznačili ho aj

nekoľko oflinkami. Iného sa mu nič neprihodilo. Mungovci sedeli ako ztreštení s otvorenými hubami, až pozdej, keď opozícia Beöthyho dobre vylátala, dala sa ho brániť. Pri tomto akte mungo Béla Rudnay vyslanca opozície menom Muzsa buchol do chrbta, za čo vyslanec Zlinsky také zaucho vylepil Rudnaymu, že sa potočil omráčený.

Tisza v dvorane snemu.

Len ako pokradomky vtiahol Tisza do dvorany a na udalosti díval sa zpoza záclony. Keď Tisza zaujal predsednícke kreslo, utíšil sa hluk a prestala bitka, začala sa ale muzika. Opozíciari vytiahli svoje nástroje a začali Tiszovi vyhrávať takou silou, že Arpád Szentiványi od nešeredného hluku zamdlel a dobrovoľní ochrancí museli ho z dvorany vyniesť. Nekoľko minutami pred jedenástou hodinou ale do dvorany už zas prišiel Pavlik s hrbou policajtov. Viedli ich policajní dozorcí: Beniczky, Böckelberg a Mathis. Prvá ich robota bola, že obklúčili tú stranu dvorany, kde sedeli vyslancovia opozície.

Mungovci s napnutosťou a radosťou čakali na to, ako policajti vyhadzovať budú vyslancov opozície. Zklamali sa ale v ich očakávaní, bo opozícia dobrovoľne opustila dvoranu. Policajti nemali koho vyhadzovať.

Mungovci ostali samotní v ich rodinnej porade. Na Tiszov rozkaz mnohých z opozície vytvorili zo snemových zasadnutí a potom do mungovskej delegácie vyvolili členov, ktorí vo Viedni ochotne odhlasujú nové milliony a milliony k úplnému ožobráčeniu ľudu.

Menoslov vytvorených vyslancov opozície.

Na Tiszov rozkaz skrze mungovskú čriedu zo snemových zasadnutí vytvorení sú nasledujúci vyslancovia opozície:

Z tridsať zasadnutí: Dezider Ábrahám, Béla Barabás, gróf Pavel Batthyány, Ludvik Beck, Ján Benedek, gróf Móric Benyovszky, Béla Bernát, Anton Bikádi, Géza Bosnyák, Ondrej Csermák, Štefan Csuha, Zigmund Eitner, gróf Michal Esterházy, Anton Faragó, Karol Fernbach, **Štefan Haller**, Arpád Hegyi, Lehel Héderváry, Ludvik Holló, Jozef Horváth, **Karol Huszár (šárvársky)**, Imrich Ivánka, Ján Justh, Ubul Kállay, gróf Michal Károlyi, Béla Kelemen, Béla Kun

Martin Lovászy, Emil Maczky, Georg Malatinzsky, Béla Mezössy, Julius Nadányi, Móricz Palugyay, Zoltan Papp, Dezider Polónyi, Elemér Preszly, Viktor Rákosi, Ondrej Ráth, Vilhelm Sümegi, Štefan Szabó, Ladislav Szalay, **Georg Szmrecsányi**, Franc Thaly, Ferdinand Urmánczy, Franc Valencsik, Ondrej Vertán, Štefan Veszprémy, **Mikulás Zboray**, a Stefan Zlinszky.

Z pätnásť zasadnutí: gróf Teodor Batthyány, **Koloman Brestyenzsky**, Zoltan Désy, Aurél Förster, Loránt Fráter, Julius Györffy, barón Géza Mandorf, Mikuláš Pozsgay, Pavel Szluha a gróf **Aladár Zichy**.

Na tieto mená kresťanskí občania nech sa rozepamätajú pri najbližších voľbách.

Z katolíckej ľudovej jednoty.

Porada Katolíckej ľudovej jednoty stolice liptovskej.

Vodcovia Katolíckej ľudovej jednoty liptovskej stolice 19. septembra v Ružomberku vydržovali poradu, v ktorej vyvolili stoličného predsedu a výkonný výbor.

Zo strediska Katolíckej ľudovej jednoty ku porade dostavili sa: hlavný správca Katolíckej ľudovej jednoty dr. Alexander *Ernszt* a hlavný tajomník, krajinský vyslanec Štefan *Haller*.

Z vodcov liptovskej stolice boli prítomní: Jozef Krasnec, opát Nagybohróc, Štefan Janovcsik, radca Likavka, Martin Pazurik Liskófalu, dr. Jozef Kozsár Liptószentmiklós, Matias Lincsovsky Okolicsnó, Bartolomej Szmizsár Lúcsky, Štefan Zahuranetz Nagybohróc, Richard Chládek Rózsahegy, Štefan Maták Likavka, Jozef Chládek ml. Löcse, Franc Unger Rózsahegy, Jozef Skobla Liskófalu, Imrich Hattyár Fenyöháza-Gombás, Karol Hradzsky Rózsahegy, Michal Hradzsky Rózsahegy, Jozef Huska Gombos, Ján Nizel Liskófalva, Jozef Klímkó Rózsahegy, Jozef Szepsi Liskófalu, Jozef Höhr farár Liptó-Tepla, Jozef Hodrik Ludrova, Géza Bárdos Liptószentmiklós, Jozef Szlaniczay Letánfalva, Štefan Hattyár farár Gombás, Ján Bukna kaplán Liskófalu, Vincenc Halmay kaplán Rózsahegy, Jozef Olejnyik Rózsahegy, Jozef Bán správca hlavného gymnázia.

Zo susednej stolice oravskej prišli ku porade: Georg *Bulla* bývalý főispán, predseda Jed-

noty oravskej stolice a Peter Wjecha opát-farár dolnokubínsky.

Poradu zahájil dr. Alexander *Ernszt*, hlavný správca Katolíckej ľudovej Jednoty. Krajinský vyslanec a hlavný tajomník Štefan *Haller* v dlhšej reči vysvetloval budúci program Jednoty a dr. Alexander Ernszt rečnil o stave Katolíckej ľudovej Jednoty po celej krajine zvlášte ale na území liptovskej stolice; konečne predstrel nasledujúci výkaz:

Výkaz organizácií Katolíckej ľudovej Jednoty dľa farností na území liptovskej stolice:

	Počet katolíkov.	Počet členov Katol. Lud. Jedn.	Procenty dospelých mužských v pomere ku obyvateľstvu
Alsómatyasóc	279	13	19
Csorba	952	16	9
Dovalló	399	1	—
Gombás	2093	38	4
Háromreica	2637	—	—
Háromszléc	1980	76	15
Hybbe	923	9	3
Hutty	1206	10	3
Hrboltó	558	30	22
Komjáthna	867	—	—
Kvasán	636	46	29
Liptószentandrás	195	—	—
Liptószenterzsébet	733	40	5
Liptószentiván	400	32	32
Liptószentkereszt	445	—	—
Liptószentmária	712	42	24
Liptószentmiklós	1409	179	51
Liptószentmihály	445	—	—
Liptószada	1459	—	—
Liptóújvár	807	—	—
Lykavka	2609	12	2
Liskófalu	1542	60	16
Lúcsky	1868	54	11
Ludrófalu	2464	51	8
Luzsna	3123	2	—
Maluzsina	256	—	—
Nagybóbróc	2269	176	31
Nagyborove	1297	28	9
Németlipcse	1239	75	24
Okolicsnó	280	40	57
Proszék	252	10	16
Rózsahegy	9838	101	4
Sztankován	1513	—	—
Tarnóc	632	80	50
Tepla	1107	40	15
Teplicska	1898	22	5

Organizácie sú v 27 farnostach,
V 9 farnostach niet organizácií.

Za tým nasledovala voľba stoličného predsedu Jednoty. Za predsedu jednohlasne vyvolený bol dr. Jozef *Kozsár*, farár lipt.-sv.-mikulášsky a do výkonného výboru boli vyvolení:

Géza Bárdos Liptószentmiklós, Anton Cserny Szentiván, Jozef Höhr Tepla, Ludvik Illesko Tarnóc, Štefan Hattyár Gombás, Jozef Kodrik Ludrófalu, Stanislav Kralovanszky Rózsahegy, Ambróz Kapitány Németlipcse, Jozef Krasznecz Nagybóbróc, Matias Lincsovsky Okolicsno, Štefan Janovcsik Likavka, Vincenc Malinay Rózsahegy, Martin Pazurik Liskófalu, Albert Maxian Háromszléc, Bartolomej Szmizsár Lúcsky, Franc Unger Rózsahegy, Štefan Zserna Szentmária, Štefan Zahuranecz Nagybóbróc.

Po voľbe výkonného výboru ustálený bol najbližší pracovný program, po čom porada zakľúčená bola v oduševnenej nálade.

Borba za demokraciu.

Dokázané je, že medzi európskymi vzdelanými národmi my uhorskí občania sme skoro na poslednom meste. Nemáme nič takého, čím by sme sa chválili a chlúbili mohli. Ani školstvo, ani priemysel, ani umelectvo, ba ani len hospodárstvo nenie sú u nás vyvinuté. Naši politikovia a štátnici nedbali o krajinu, jedine na seba hľadeli. Tým pánom, ktorí pri spravovaní krajiny mali rozhodné slovo, nikdy nezáležalo na tom, aby Uhorsko do rozkvetu privedli, aby utlačenému ľudu dali príslušné práva, a slobodu, aby zdvihli úver krajiny. Oni veľmi dobre sa cítili pri masťnom hrnci a veľmi blažení boli, keď z toho hrnce čím tlstejší kusy pre seba ulovili. Nuž a kto sa okúňal okolo povestného masťného hrnce? Liberáli. Tiszova gárda. Gárda tá pozostávala zo skupín kadejakých pánskych päťolizačov a hladošov, ktorí lapili sa či Tiszu, či Bánffyho, či Héderváryho, aby na vláde iba oni ostali.

A to je vždy nešťastie pre krajinu, keď je v nej veľa lenivcov a nenasýtených panákov, bo títo len na to hľadia, aby v krajine ostalo všetko pri starom. Aby poslanectva a úrady iba oni podržali v ubrýzganých rukách. Aby zákony oni vynášali. Aby slobodu iba oni požívali, ľud však, ten biedny, z mordovaný a opustený ľud aby ostával v otroctve.

Tak to bolo v Uhorsku od stolaťtia a tak je to aj podnes. U nás nezanišla pánština a poddanstvo. Hovorí sa síce, že je v Uhorsku sloboda a rovnoprávnosť. Ba tuším je to i v zákone napísané, v živote však zkusujeme, že sú u nás obyvatelia na kasty podelené. Že medzi týmito kastami stoja vysoké medze a že výhody mungovských pánov ešte nezanišly. Tam sú tí páni aj dnes, kde boli už pred dlhými letami a majú isté nadpráva, s ktorými rozoznávajú sa od jednoduchých daňujúcich občanov, ktorých potláčajú a ubíjajú.

Prototyp tých pyšných oligarchov je Štefan Tisza. Z jednoduchého zemanského rodu vyšinul sa za najplyvnejšieho pána Uhorska. Jeho otec so zradou dostal sa k ministerstvu, s čím poučil svojich potomkov, že nadvládu len tak si udržia, keď korif sa budú Viedni, keď vyplnia vôľu viedenskej kamarilly, keď by to Uhorsko hocaké obele stálo a jestli oni násilne panovať budú. Štefan Tisza verným ostal programu svojho majstra a nemá príčiny žalovať sa; že mu otec zlý príklad a zlé naučenie dal. Nie! Ako vládari otec, tak vládari aj syn. Ako otec šliapal zákon a použil násila ku usmrteniu slobody Uhorska, podobne činí i jeho syn. Preto je Uhorsko nešťastné. Preto nemôže napredovať. Preto má zlý chýr v cudzozemsku. A Tisza ešte ani teraz nechce dať volnosť a slobodu obyvateľstvu Uhorska. Bojí sa o svoju nadvládu. Trnie strachom že by tí pánski lenivci, hladoši a päťolýzači, ktorí od pol stolaťtia zdierajú krajinu, utratili vplyv nad krajinou, keby ľud uhorska obdržal volebné právo.

Tisza bojuje proti tomuto a má pri sebe celý tábor mungovských panákov na čele s ministerpredsedom. Tisza každú príležitosť použije, aby v zárode usmrtil volebné právo, ktoré dychtive už žiada a hlasne pýta ľud Uhorska. Agituje proti nemu v novinách, na shromaždeniach, v spoločnosti a u štábu strany mungovskej. Tisza všeobecné volebné právo vyhlasuje za ohromné nešťastie Uhorska a vopred predpovedá, že táto krajina zahyne, jestli nebudú panovať v nej mungovci. A aby agitácia Tiszová čím zdarnejšia bola, založil časopis, ktorý upotrebuje ku tejto agitácii. V každom čísle svojho časopisu píše články proti všeobecnému volebnému právu a odvoláva sa v nich na americké

spojené štáty, na Francúzsko, na Anglicko, na Rakúsko, slovom na všetky krajiny, v nichž rozšírené je volebné právo a dokazuje príkladmi, že aké nešťastie stihlo tie krajinu, skrze demokratický volebný zákon.

Tisza s jeho článkami ta smeruje, aby vládu odplašil od rozšírenia volebného práva, bo dľa jeho falošného presvedčenia. Uhorsko len dotiaľ bude šťastné, blažené a slobodné, kým v krajinskom sneme zasedá intelligencia, ba ako to Tisza pomenúva elita maďarského obyvateľstva. Tisza, keďby aj rozšíril právo volebné, nedal by ho robotníkom, maloroľníkom a priemyselníkom, lež iba tým, ktorým 30 rokov minulo a vybavili šesť tried ľudových škôl. Tisza tak mieni že aj medzi včulajšími voličmi veľa je takých, ktorí ta nepatria, bo dľa neho voličia majú byť učeni páni a za krajinských poslancov voliť treba jedine pánov.

Takto chce Tisza zabezpečiť nadvládu skrachovaných zemankov a takto z krajinského domu vytvorí chce opravdivých zástupov ľudu robotného a daniaceho. Ľud nemá čo hľadať v národnom shromaždení (na sneme) povedá fičúr biharský. Ľud je iba na to, aby danil a na pánov pracoval. Úrady a poslanectvo nech ostanú pánom, hovorí Tisza. Beda krajine, hovorí Tisza, jestli by v krajinskom dome zasedali ľudoví poslancovia.

Toto je «Credo» Verím v Boha — Štefana Tiszu. On ani pomysleť nechce, aby do uhorského snemu prišli aj ľudoví poslanci. Tam dľa neho len mungovia majú miesta.

Takouto agitáciou chce Tisza obrániť nadpráva «historickej triedy», rozumej pod tým tie pánske rody, ktoré si Uhorsko pre seba vysvojily. Tisza to chce, aby v Uhorsku ľud aj na budúce krvácal pod tlakom zpupných a necitlivých mungov, ktorí ani vedomosti, ani milosrdenstva, ani trochu citu a svedomia nemajú. My však žiadame, čo nám prislúcha. Nás je viac ako Tiszovcov. My viac pracujeme za krajinu ako oni. My viac obetujeme na oltár vlasti, či krvou, či peniazmi, ako Tiszovci a práve preto žiadame také práva a takú slobodu, akú Tiszovci požívajú. My neznáme žiadnu elitu obyvateľstva a nevážime si natoľko tie historické famílie, ktoré vo svojich rukách držia moc a vládu, bo známe, že tie chýrne rody neraz

bojovaly proti Uhorsku a že ku zveladeniu krajiny s ničím neprispely. Doba historických rodín už dávno zanikla. Nastala doba demokracie, keď aj ľud sa chce uplatniť na celej čiare a keď podiel pýta v riadení a v spravovaní krajiny.

Proti tomuto pohybu zpiera sa Štefan Tisza, preto volá na poplach, keď ľud rozhodne žiada a pýta volebné právo. A hlas ľudu je silnejší, než fnukanie nadutého kalvína Tiszu. Hlas ľudu preborí si cestu až ku trónu a upozorní nášho starého kráľa, že on bol prvý, ktorý Uhorsku sľúbil všeobecné volebné právo. A jeho veličenstvo zaiste rozpamätá sa a vyplní svoj sľub. A vtedy koniec bude nadvlády gárdy Tiszovej. Tá chýrna «elita» a tie «historické triedy» pojdú medzi hrdzavé železo, kde už dávno hniť mali. Nastane v Uhorsku nová doba. Za túto dobu borí sa spojená opozícia. Dúfajme, že boj svoj víťazne skončí.

Daj Bože, aby tak bolo!

Fatranský.

Do blázinca s Tiszom!

Ešte to bolo treba uhorskej krajine, aby v jej biednom a ošarpanom parlamente šialenec rozkazoval a garazdil. Nebolo dosť, že banda tyranských a po uši zadlžených mungov znivočila v krajine, čo malo len akú-takú hodnotu. Nebolo dosť, že cudzozemsko s poľutovaním hľadí na nás. Nebolo dosť, že pri našich voľbách najhnusnejšia korrupcia pomahala vláde sohnáť také figúrky, ako sú Ďuro Rudnyánszky, Jožo Angyal (Chriaštel) Jano Richter, Gusto Sulovsky a k nim podobné politické nully, lež do snemového predsedníckeho stolca posadia jedného šialenca, ktorý vo svojej zúrivosti a v jeho omráčenom stave šliape zákony, na vruby vyvracia snemový poriadok do náručia vrhne sa nevzdelaným a surovým konštablerom a s nimi vyhadzujú z krajinského domu všetkých opozičných poslancov bez ohľadu na ich rod a vek. Šialenec ten, ktorý takýmto spôsobom zneuctil ten vysoký úrad, po ktorom dychtil a ktorý v uctivosti držali jeho predchodcovia, teraz pri assistencii krvožiznivých mungov ako daaký harambaša opiera sa na bodáky policajtov a s posmešným úsmevom vreští: «v Uhor-

sku ja rozkazujem. Zákony ja vydávam. Netrpím, aby mi voľakto protimľúvil. Kto sa mi nekori, toho vyhodím zo snemovne. Ja som ten ohnivý bič, pred ktorým triasť sa musí každý, kto pre ľud žiada volebné právo. Moja práca milá je vo viedni. Natolko je milá, že ma odmenili pre ňu zlatým krížom radu svätoštefanského.»

Takto vreští šialenec Štefan Tisza. A jeho gárda, ktorá svedomia, citu a vlastenectva nemá, tlieška šialencovi. Viska od radosti. Rehoce sa, keď paholci Tiszovi sklúbia, driapu, tlčú, bijú poslancov spojenej opozície. Ba čo viac, tieto mungovské opluby nielen že sa zabávajú pri bitke, ku ktorej šialenec Tisza zavolať surových konštablerov, lež ešte i svoje baby doviedli na pavlače snemovne a tie vyzlečené všetkého citu stydlivosti a ľudskosti rehotaly sa ako staré remundy, tlieškaly a oslavovaly zbesnelých konštablerov ako dakedy pohanské Rimanky v cirкусoch, so šelmami pasujúcich sa gladiátorov.

Hľa, načo obrátil šialený Tisza Uhorský parlament! Hľa aká háveď vynáša u nás zákony! Hľa akí lotri zdrapili vladárenie do svojich špinavých rúk. A že toto je sloboda! Že toto je vlastenectvo a ústavnosť!

Je to najhnusnejšia lož! Náš krajinský dom stal sa pelešou bakoňských živáňov, keď v ňom už i šialenec orgie vystrájať môže.

Pfuj, hnusí sa mi tá banda a zhnusí sa musí každému statočnému človekovi. Stydím sa že som uhorským občanom. Rozhorčený som, že sa pomstiť nemôžem.

Kto by nelutoval Uhorsko! Kto by sa nezapálil od haňby, keď pomyslí, aké kreatúry robia u nás politiku! Niet krajiny, ktorá tak hlboko bola by upadla ako Uhorsko.

Nenie divu, veď ho šialenec riadi a spravuje. Kde by to trpeli! Blázna iba mravne zpuští bedári uznávajú za svojho pána.

Do blázinca s tým pánom! Nebude v krajine pokoja, kým spravodlivý hnev rozhorčeného a v jeho najsvätejších citoch hlboko urazeného ľudu nezmete a nepošliape Tiszu a jeho kreatúry!

Záhorský.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krestana!»**

Preč s alkoholom!

Najsmrteľnejším nepriateľom človečenstva je alkohol (lieh), ktorý viac pustoší ako kolera, viac ako najkrvavejšia vojna. Lieh nivočí totiž nielen terajšie pokolenie telesne a duševne, lež hubí už aj synov a vnukov budúcnosti. Búra svätinu života manželského, pozbavuje človeka rozumu a je hojným prameňom zemskeho trápenia a biedy.

Proti tomuto spoločnému nepriateľovi máme bojovať všetci: ženy a mužovia, starí a mladí. Ako za dávnych časov krvavý meč nosili po krajine, keď ľud volali do vojny, tak by dnes smrtnú hlavu mali ukazovať po všetkých stranách ako strašidlo pre poblúdených synov ľudu, a biednych otrokov alkoholu.

Počet nešťastných obetí alkoholu raste zo dňa na deň. Keby z hrobov vstať mohli všetci tí, ktorých znivočil, usmrtil alkohol, aby preklínali toho ludožrúta — videli by sme nepočítané zástupy nešťastného ľudu. Ako hučanie rozvlneného mora slyšali by sme náreky nemierných obetí, videli by sme horké slzy potutovania hodných žien nešťastných opilcov. A koľko detí trpí nevinne na hrozné choroby pre hriech otca! Nedovoľme, aby to aj naďalej tak bolo. Preč s alkoholom! Staňme si pod zástavu na ktorej skveje sa heslo: «Alkohol zabíja» a «Najlepším nápojom je voda».

Protiliehový pohyb má už vela, najväčšej úcty hodných prívržencov a apoštolov — sem a tam vidíme aj menšie-väčšie radostné úspechy, vôbec ale antialkoholický boj nedosiahol ešte veľkých úspechov. A to zaiste najviac z tej príčiny, že posiaľ nepošastilo sa nám získať našu mládež protialkoholickému pohybu. Rodičia, učitelia a kňazi vychovávajú mládež v duchu protiliehovom. Je to najvyššie potrebné zo zdravotného a z mravného ohľadu. Užívanie alkoholu poškvŕňuje totiž duševnú a telesnú krásu mládeže a znemožňuje jej duševný a telesný vývin. Jako by aj mohlo byť nevinné a vznešené to mladé srdce, ktoré klaňa sa podľa naruživosti alkoholu, požívaniu vína, piva a nadovšetko pálenky? Alebo či sa môže za vznešené zásady oduševniť taký mládenec, ktorý upadnul do bahna opilstva? Veru nie! Boj proti opojným nápojom začínajme už v rodičovskom dome,

ale zvlášte v škole najostrejší boj treba viesť proti alkoholu. Kňaz a učiteľ majú ustavične opakovať, že alkohol otravuje telo a dušu. Všetomže majú sa snážiť, aby deťom a mládeži zhnusilo sa opilstvo. Pre dospelšiu mládež založiť treba antialkoholické mládenecské spolky. Keď sa tak podarí získať mládež tomu vznešenému pohybu, svitne nám zornica lepšej, krásnejšej a šťastlivejšej budúcnosti.

Aby sa všetkým čitateľom, tak mladým ak starým čím viac zhnusilo opilstvo, alkohol, pálenka, ku mojim predošlým správam pripojujem také smutné pády, o ktorých dozvedel som sa ako o hrozných následkoch užívania alkoholu, zvlášte ale pálenky.

V obci Erči v stolici stolnobelohradskej nastala v krčme medzi opitými robotníkmi bitka, ktorá sa veľmi smutne skončila na ulici. Nože vyhasily život bratom Valentovi a Jurovi Lentěšovi, tretieho brata Jozefa poranily natolko, že zápasí so smrťou. V ten istý čas zas v inej krčme zabával sa rekruta Ján Burlovič, ktorý potupne vysmial svojich kamarátov, že ich nevzali za vojakov. Potupného posmievania konečne bolo im už moc, obklúčili a začali biť Burloviča, medzi tým daktorý mládenec vrazil mu nož do sluchu a ubohý rekrút za desať minút vykrvácal.

Cecilia Rác bola dojkou u jedného obuvníka v Máramarossigete. Majster s manželkou tieto dni šli do susednej dediny a dojku nechali doma s malým dieťaťom. Dojka tú príležitosť použila k tomu, že vozila dieťa po meste. Medzitým vstúpila do jednej krčmy, kde toľko slopala tej nešťastnej pálenky, že sa celkom zpija, následkom čoho odvedli ju na políciu. Dojka obesila sa na druhý deň od haňby, domáci to ale zbadali a odrezali povraz.

V Budapešti 15 opitých ľudí s nožami napadli policistu Mórica Schubera, preto, že ich napomínal, aby boli ticho na ulici. Policista nemohol sa ináč brániť, vytiahol revolver a strelil medzi útočníkov, z ktorých Ondrej Sélinger trafený do brucha, vyvrátil sa zaraz. Ostatní utekali, z ktorých štyroch, ako známych bitkárov, policisti chytili a zatkli.

V Rábe Ludvig Böcskei, knihvedúci kachlovej dielne, v jednu noc minulého týždňa pil šampanské víno. Ráno Böcskei zaplatil sedem

flašie
ale
bitka
Perm
neny
keih

der
Jána

C
parl
dele
do
člen
zicie
dal
vek
zicie
zako

flašiek šampaňského, hostinský Pernitz žiadal ale placu za osem flašiek. Zo zvady nastala bitka, v ktorej opitý hosť vytiahol revolver a Pernitzovi strelil do prs. Hostinský smrteľne ranený na pľúcach, bez seba klesol na zem. Böcskeiho zatkli.

V Makóve veľký alkoholista, spevák Alexander Nagy v opilom stave v krčme zabil gazdu Jána Lököho.

F. K., farár.

Proti tomuto novému politickému zločinu Lukácsa a Tiszu spojené stránky opozície 23. septembra ostro ohrožovali sa vo Viedni v takrečenom uhorskom Dome, kde delegácia Uhorská vydržovala svoje utvorené zasadnutie. K tomuto ohrožovaniu v nedeľu 22. septembra popoludní zo spojenej opozície do Viedne odcestovali nasledujúci vyslancovia:

Béla Barabás, Anton Faragó, Béla Kun, gróf Pavel Batthyány, Julius Györfly, *Georg Szmr-*

Pamiatka z príležitosti eucharistického kongresu vo Viedni vydržovaného.

POLITICKE CHYRY.

Ohrožovanie proti nezákonnej delegácii.

Mungovci v ich rodinnom Tisza-Lukácsovom parlamente 18. septembra vyvolili si členov do delegácie a snemové zasadnutia potom odročili do 23. októbra. Ponevác ale Tisza pred voľbou členov do delegácie všetkých vyslancov opozície brutálnym spôsobom policajtami odstránil dal z parlamentu, každý zdravého rozumu človek musí nahliadnuť, že v neprítomnosti opozície prevedená voľba delegátov je celkom nezákonná.

esányi, Ján Justh, Ludvik Beck, Béla Mezössy, Ludvik Ostfy, Móric Palugyay, Stefan Bottlik, Samuel Bakonyi, Aladár Gedeon, Zoltán Désy, Ladislav Szalay, Pavel Szluha, Elemér Preszly, Ubul Kállay, Zigmund Eitner, Koloman Kovácsy, Ondrej Ráth, Mikuláš Pozsgay, Béla Bernát, Stefan Jármy, *Karol Huszár, Mikuláš Zboray*, Dezider Polónyi, Jozef Sümegi, Jozef Horváth, Lehel Héderváry, Stefan Zlinszky, *Koloman Brestyenzsky*, gróf Móric Benyovszky, Julius Nádányi.

Gróf Michal Károlyi vyslancov čakal vo Viedni.

Oslavovanie opozície v Nových zámkoch a v Prešporku.

Prívženci kresťanskej ľudovej strany a neodvisliakov v Nových zámkoch vo veľmi veľkom počte dostavili sa na nádražie a vyslancov opozície prijali hlučnými ováciami. Z ľudovej strany privítal ich rečou Ján *Miaszik* a zo stránky neodvisliakov Stefan *Barátos*. Na obe reči odpovedal Zoltan *Désy*. Pri odchode rýchlika z nádražia, početné obecnstvo hrmavým éljenovaním oslavovalo opozíciu.

Prešporskú železničnú stanicu úplne zaplavilo obecnstvo, aby privítalo vyslancov opozície. Vyrukovala ta ale aj policaj a krdeľ detektívov, aby obecnstvo, mešťanov a početné robotníctvo z perrona vytisli pred nádražie. Pri tom ale dosť ľudí ostalo na perrone, ktorí ako ta rýchlik dojachal, opozíciu privítali hlučným éljenovaním, mungov ale, ktorí v tomto rýchliku cestovali, počtili hrmavým abcugovaním.

Príchod do Viedne.

Mungovci ich vplyvom, aký majú vo Viedni, prekazif chceli slávnostné privítanie opozície na viedenskom nádraží štátnych železníc. Na toto smerovalo i nariadenie viedenskej polície. Stalo sa však to, čo nikto neočakával. Viedenský robotníci už o piatej hodine začali sa hrnúť ku nádražiu štátnych železníc. Pozdej elektrické vozne v pravom smysle slova sypaly nielen robotníctvo, lež v obrovskom počte i mešťanov s ich paniami. Viedenská policaj držala sa zcela korrektne s obecnstvom ohromného počtu však len fažko vedela si rady dať. Na perrone medzi množstvom ľudu prechádzal sa gróf Michal *Károlyi* a čakal na dorazenie rýchlovlaku. Ako sa obecnstvo dozvedelo, že na perrone nachádza sa gróf *Károlyi*, hlučnému oslavovaniu neboto konca kraja. Viedenské panie podávaly mu kytky, mešťania, remeselníci a robotníci rad-radom sa mu predstavovali. Ako rýchlovlak na nádražie dorazil, zahučaly hrmavé: éljen *Szmrecsányi*, éljen *Désy*, éljen *Zboray*, éljen *Huszár*! Zo všetkých strán ale ozývaly sa aj hlučné výkriky: abcug *Tisza*! Gróf Michal *Károlyi* krátkou rečou poďakoval sa obecnstvu za slávnostné prijatie, po čom nasledovalo

Vtiahnutie do mesta.

Od nádražia štátnych železníc až po okružnú cestu po všetkých uliciach stálo na tisíce ľudu. Obecnstvo viedenské, nepochopiteľným spôsobom, nadmieru bolo oduševnené. Po uliciach bolo čuť *Kossuthovú* nótu a jednotajné výkriky: Éljen opozícia! Volebné právo pre uhorsko! Vyslancov v pravom smysle slova obsypali kvetami. Slávnostné prijatie opozície ale hrozne prekvapilo viedenské kruhy, nastrašilo mungov a najviacej *Lukácsa*.

Ohrožovanie.

Naľakani mungovci porobili prísne poriadky aby vyslancovia opozície v utvorujúcom zasadnutí delegácie súčasťní sa nemohli. Z *Budapešte* dovezli *Pavlika*, hrbu *polícajto*v a *detektívov* a umiestnili ich v *Uhorskom Dome*, kde uhorskí delegáti vydržiajavajú zasadnutia. Okrem toho nariadili, že len desať členom opozície dajú vstupenky do poradnej siene. Všetko toto ale nič neosožilo mungom. Vyslancovia opozície *Szmrecsányi*, *Palugyay*, *Zboray*, *Polónyi*, *Huszár*, *Bottlik* a gróf *Michal Károlyi* dostali sa do poradnej siene delegácie a keď *Harkányi* zahájil chcel utvorujúce zasadnutie, predstúpil gróf *Michal Károlyi* a ostrým hlasom predniesol nasledujúce ohrožovanie:

Uhorských vyslancov zbrannou mocou zahatili, aby súčasťní sa v delegáciach. Ohrožujem sa proti tomuto a v mene a z poverenia výkonného výboru spojených stránok opozície vyslovujem, že táto delegácia nezákonne je vyvolená, nezákonne sa utvorila, preto aj všetky jej uzavretia sú neplatné.

Pritomní vyslancovia za tým opakovali hrmavým hlasom: *Tak je, táto delegácia je nezákonne vyvolená, je nezákonná a všetky jej uzavretia sú neplatné.*

Vyslanec *Désy* obrátil sa k *Lukácsovi* a povedal mu:

— Tak to neide pán *Lukács*, alebo zbranná moc alebo parlamentarizmus.

Uhorská delegácia pred kráľom.

V utorok 24. septembra uhorskí delegáti dostavili sa vo viedenskom burgu, kde o 11. h. predpoludním jeho veličenstvo uhorské delegácie

zahájil trónnou rečou, v ktorej výrazu dal tej nádeji, že medzi Talianskom a Tureckom onedlho pokoj uzavretý a na Balkáne status quo udržaný bude.

Návrat opozície do Budapešte.

Vyslancovia spojených stránok opozície v utorok 24. sept. večer o 7. h. z Viedne vrátili sa do hlavného mesta, kde na západnom nádraží čakalo ich 80 tisíc ľudí každého stavu. Po slávnostnom prijatí, za práva krajiny a ľudu oduševnené obecenstvo rozišlo sa v pokoji.

B E S E D N I C A.

Historia Štefana Baričiaka.

II.

Zastal pred dvermi a skryvác si ukazovák zdvihol ruku, aby zaklopal na oblok, cez ktorý ani nemohol vidieť do pítvora.

Ale konečne, veď je on predsa otcom pána urodzeného Jána, on ho vychoval, on ho posielal do škôl, aby mohol byť mužom slečny tohoto domu a tak si ho iste uctia, uctia ho ako otca, čo už ako bude na svete...

Zaklopal na sklennú tabulu dvier a na jeho dobrotej tvári, vedľa dolu visiacich fúzov zjavil sa mu akýsi smelý úsmev: ja som ten jednoduchý dedinský strom, ktorého sfachetné ovocie zakotúfalo sa do tohoto domu...

Dvere sa otvorily, otvorily sa do poly a spýtalo sa jedno dievča:

— Čo chcete?

— Pán Boh daj šťastlivý dobrý deň!

Dievča pozrelo naňho, na tvári malo šibalský úsmev ale predsa neprislúchalo medzi prívětivé osoby, bo sa ho aj druhýraz spýtalo len tak divne a zhurta:

Štefan Baričiak složil svoju kapsu na mramorové kocky, vzdychol si a spýtal sa nemalým podivením:

— Už ako ja?

— Nuž áno, vy! — odpovedala deva s bielym ručníkom na hlave.

— No ani táto nevie, že som ja ten patričný — pomyslel si Štefan a jeho tvár schovala sa trochu za tieňou. Pozrel na ňu a riekol jej trochu povýšeným hlasom:

— Že čo chcem? Nuž hľadám jeho...

— Koho?

— Pána urodzeného.

— Akého pána urodzeného?

— Pána urodzeného Jána.

— Ahá! A načo hľadáte pána veľkomožného?

Ako keďby sadlom bola mastila srdce nášho Štefana. Teda je to chlapčisko už pán veľkomožný! No, no! Hehehe... Tak cítil, že sa mu povznáša duša, hore, hore vysoko, vysoko až po samé nebo, do samého neba, kam len blažení otcovia môžu vnísať niekedy, ale jej aj povedal pyšne, usmevavými slovami:

— Že prečo ho hľadám? — Nuž ja som jeho otec...

Deva tleskla rukami:

— Ách!

Štefan Baričiak sa usmieval.

— No...

— Jeho otec?

— Áno, ja som jeho otec.

I videl Štefan Baričiak, že sa deva veľmi čudovala, ako ho vpúšťala dnu cez dvere.

— Čakajte — riekla a zmizla.

Zastal v polodlhastej, na klzko vyleštenej izbe. Aj na pravo, aj na ľavo boly dvere. Bolo ich štvoro alebo vari aj päťoro. Musí to byť veľká familia! Ba ozaj ktorá je jeho synova izba? Lebo tu býva, je v koste a na kvartieri u svojho budúceho testu...

Otvorily sa protejšie dvere. Zastala si v nich pani s veľmi vážnou tvárou.

— Pán Boh vám daj šťastlivý dobrý deň!

Pani kývla, ale neodpovedala ani jedného slova a Štefan Baričiak predsa cítil so svojim trasúcim sa srdcom, že stojí pred svojou budúcou svatvou.

Pozrel na ňu svojimi statočnými očami a videl, že pani pohoršlive, raz zbládnutá, zase očervenená hľadí naňho.

— Vy ste jeho otec? — riekla.

— Áno — odpovedal Baričiak.

Hľadeli na seba bez všetkej radosti.

Hľadeli na seba bez slova a Štefan Baričiak by teraz aj tak nebol vedel prehovoríť, lebo on teraz čítal...

Nebol on síce voláko veľmi zbehlý v liternom umení, bo veď aj listy svojho vlastného syna len horkoľahko vedel vyšlabikovať a teraz tak rýchle vedel čítať z tváre panej, ktorá stála vo dverách:

— Ježiš Maria, ako je to možné? Klameš, človeče! Ty nie si jeho otcom!

Štefan Baričiak zdvihol hlavu, že prečo by to malo byť také veľmi strašné? Ale jeho pohľad bol tichý, pokojný, kdežto pani bola taká červená, keď jej on zase toto vyčítal z tvári:

«Posmech a haňa! Kam sa mám prepadnúť? Moja familia! Moja familia!

Štefan Baričiak sa trochu zarazil. Ale vtedy ozvaly sa chladné slová:

— Zaveď ho do jeho izby. Naskutku ho pošlem.

A treskla dvermi.

— Sem poďte! — riekla deva. Otvorila jedny dvere a Štefan Baričiak našiel sa v skvelej izbe.

— Sadnite si!

Devu vyšla z izby. Štefan Baričiak si ale složil kapsu a stál tam bez všetkej rady.

Čo má urobiť?

Má si sadnúť?

Sadol si na drahú, jemnú operadlovú stoličku a vzdychol si z hlboka. Všetka horkosť srdca tiskia sa mu hore do hrdla, zafala svoje pazúry do jeho gágora.

— Hej, Štefan, Štefan, hej Štefan Baričiak, pre toto sa ti veru nevyplatilo prísť na ohľady; Tak ma prijali, ako nejakého zobráka, alebo nejakého tuláka...

Jeho šedivejúca hlava klesla. Ale si rýchle pomyslel:

— Veď tento svet nepozostáva len zo samých svatvín! Veď sa vari najde aj niekto iný, ktorý diriguje tento dom. A ak je ani nie taká zlá tá pani, akou sa zdá byť? Možno že ju jeho príchod našiel práve nazlostenu a potom v takýto čas všetky ženy sú rovnaké, veď hľa aj moja stará zavše vyhreší švagra, ak v taký čas trafi prísť ku nám, keď je namrzená.

A konečne čo ho do nej! On prišiel ku svojmu synovi. Vytiahol svoj ručník s modrými okrajkami a pretiahol si ho po čele a potom sa obzeral po elegantnej izbe svojho dieťaťa.

Lesk. Pompa. Všetko samá krásna portieka. Ešte len aj postel je zo samej žltej mosadze. Je to fajnové zariadenie. Čo je to len za kasňa! Aká je to almária! Ale predsa, predsa...

Zamyslel sa a na jeho ohorenej tvári poihrával sa milý úsmev. Predsa..., predsa... stokrát je krajšia skriňa s tulipánmi!

Ale kde je ten jeho syn? Povedali, že ho naskutku pošlú, Pozrel na dvere a v tom okamžení v predsieni počul jeho tuhé kroky.

— To sú jeho kroky!

Dvere sa otvorily a Štefan Baričiak vyskočil:

— Syn môj!

Bežal ku belavému mladíkovi širokých pliec, aby si ho privinul ku svojmu otcovskému srdcu.

— Janko.

Ale zavravoral, ako taký, ktorý sa udre o múr, bo tvár Jankova bola taká prísna, taká červená, taká nahnevaná...

Nepriskočil k nemu: Jaj, otecko môj, len keď ste už tu! Neobjal, nebozkal ho, ale zakričal naňho:

— Čo tu hľadáte?

— Nuž...

Jedno slovo neni veľa, ale viac ani tolko nevedel povedať.

— Kto vás volal? Povedzte mi, kto?

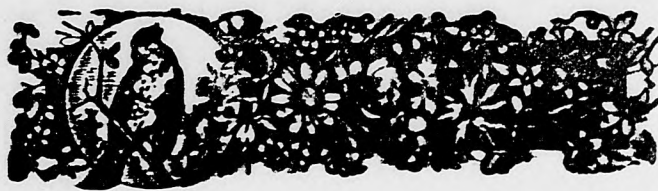
Štefan Baričiak sotva vedel vystenať:

— Ja... ja len tak od seba...

— Sám od seba? Pre Božie smitovanie, načo ste prišli sem? — zvolal pán veľkomožný Janko. Tvár mal

takú, ani tehla. Oči mal také, ani ten vrah. Hlas mal taký, ako ztelesnená zúfalosť. A v tom strašnom tichu, ktoré nastalo za týmto, tak sa zdálo Štefanovi Baričiakovi, ako keďby ani nebol hore, ako keďby len spal v trápnom sne a ako keďby mu práve na prostriedku srdca sedela nejaká krv cicajúca obluda...

Dokončenie nasleduje.

CHYRNIK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Jeho eminencia, kardinál kniež-primas Klaudius Vaszary, z letovania v Balatonfürede tieto dni vrátil sa do Budína. — Móric Škrivanek, dekan okresu smolenického, farár obce Bélaháza 9. septembra v 76. roku života svojho usnul sladko v Pánu.

Chýry z biskupstva košického. Osv. pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v sprievode biskupského notára Barnabása Tost od 10. do 16. augusta sdržoval sa vo Viedni a ako predseda uhorskej triedy vynikajúcu účasť bral v svetovom kongresse eucharistickom. Počas jeho sdržovania sa vo Viedni, osvietený pán biskup milým hosťom bol arcikniežafa Fridricha. Po zakončení kongressu ale osvietený pán biskup deputáciu uhorskej triedy predstavil arcikňažne Izabelle a dojímavou rečou poďakoval sa jej za neunávené účinkovanie, ktoré ako vysoká protektorka uhorskej triedy vyvinula okolo sriadenia svetového kongressu eucharistického. Z biskupstva spišského v svetovom kongresse eucharistickom súčasnilo sa 300 veriacich svetských a 20 duchovných, ďalej 5 študentov spolku sv. Imricha, ktorých viedol dr. Ludvík Kovács professor a kňaz praemonštratský ako predseda spolku. Domov cestujúce osvietený pán biskup navštívil rábskeho pána biskupa L. Arpáda Váradyho. — Dňa 10. septembra bol výročitý smrtný deň kráľovny Alžbety, z ktorej príležitosti v sídelnom chráme requiem držal praelát kanonik a mestský farár Ondrej Kozora. Štefan Telegdy vicedekan a farár zo Szikszó a Ondrej Pernyik vicedekan a farár z Berzevice, jeho veličenstvom vymenovaní sú za kanonikov titulárnych kapitule košickej.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Adalbert Zaborovszký, praepošt a mestský farár a Jozef Magyar, hlavný mestský notár s päťdesiat tunajšími spoločníkmi od 10. do 16. septembra súčasťovali sa na svetovom eucharistickom kongresse vo Viedni, potom ale navštívili milostné miesto Maria Cell a odbavili tam svoju pobožnosť. — Podžupan Jozef Tahy minulej jasene proti krémám a opilstvu vydal prísny rozkaz. Okresni slúžnovci mali podať zprávu s akým výsledkom prevedený bol ten roz-

kaz. O tom však doposiaľ nič neslyšal. Túto záležitosť na každý pád pretriasať treba v najbližšom výborovom zasadnutí stolice šarišskej. — Pavel Dessewffy, hlavný úradník tunajšieho kráľovského súdu po dlhoročnom blahonosnom účinkovaní odobral sa na odpočinok a z tej príležitosti vyznačený je zlatým krížom s korunou. Dňa 31. augusta utvorili tu priemyselnú banku (sporiťelňu), ktorá podporovať má zvlášte menších priemyselníkov a vôbec malých ľudí.

Chýry zo Spiša. Anton Beszkid, ľudový ablegát ľubovenského okresu súčasťnil sa i na svetovom kongresse eucharistickom vo Viedni. V Spišskej Belej 10. sept. zomrel lekár dr. Michal Greisiger v 61. roku života svojho. Zanechal peknú etnografickú a ornitologickú zbierku. — K veľkosulinskej gr. kat. škole za učiteľa vyvolili Franca Susa. — Nektóri zaoberajú sa s tou myšlienkou, aby od Štrbského plesa na štít Morského oka vystavená bola železnica; tá železnica stala by údajne dva milióny korún. — V mesiaci auguste z našej stolice do iných krajov Uhorska vyviezli 131 kusov rožného statku a 6 ošípaných, do cudzozemska ale 55 kusov rožného statku a 81 ošípaných; z cudzozemska priviezli jedného koňa. — Koncom augusta ošípané ružovou nemocou nakazené boly v 66 obciach. — V Novej Vsi 13. sept. 11-ročný Rudolf Urbán s úmyslom samovraždy strelil si do prs. Rana je veľmi nebezpečná. Smutný to znak terajšieho bezbožného času. — V starovesskom okrese na assentírku z 736 vojopovinných dostavilo sa len 218, odobrali 74. Chybujúci všetci sú v Amerike. — V Popráde rozpočet mesta obnáša 91.029 korún. Výdavky sú o mnoho väčšie ako príjmy a preto na občanov vyhodaná je 40 percentová prirážková obecná daň. — V Smokovci do minulého týždňa bolo 4416 kúpeľných hostí, v Novovesských kúpeľoch 810, vo Feketehegy 666 a pri Štrbskom plese 2497. V Magure od 3. septembra neprestajne je daždivý čas. Škoda je už veľká. Väčšia čiastka zbožia je ešte na poli. Čo na pokosách leží, už zrastá. Zemiaky hnijú. Na magurských vrchoch už padal sneh. V Tatrách je veľký sneh.

Osobné. Spolok sv. Adalbertu (Vojtecha) za hlavného jednatela spolku jednohlasne vyvolil Martina Blehu, kňaza spišského a bývalého vychovávateľa poľskej grófskej rodiny Zamoyskyho. Bleha nateraz sdrzuje sa u piaristov v Krakove.

Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh pre slovenských veriacich dňa 6. októbra usporiada púť na milostné miesto Mária Štain. V nedeľu ráno o 6. hod. bude sv. omša za pútníkov v Jozefovskom chráme a po skončení sv. omše pútnici v mene Božom pohnú sa s processiou. Ma milostnom mieste Mária Štain bude sv. omša za pútníkov so spevom slovenským, taktiež aj slovenská kázeň. Popoludní o 2 hodine začnú sa modliť sv. ruženec a spievať litánie k úcte blahoslavenej Panny Marie. Po skončení služieb božích s processiou vrátia sa nazpät a večer okolo 8. hodiny dorazíme do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu Pánu, súčasťnite

sa v čim väčšom počte na tejto slávnosti Marianskej. V páde nepriaznivého počasia púť odbaví sa v nasledujúcu nedeľu. Vodcom púte bude známy duchovný pán dr. Pavel Žiška. Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu sú Ján Krajčí a Anton Vrana.

Ovocný jarmok. Cieľom bezprostredného spojenia medzi dorábateľmi a stroviteli ešte tejto jasene ovocný jarmok vydržiavať sa má v Prešporke.

Volebný boj americký. Rooseveltová strana za správcu štátu kandidovala žida Oskára Straussa. Je to prvý pád, že do daktorého amerického štátu kandidovali žida za správcu. Kandidát je brat toho bankára Izidora Straussa, ktorý s manželkou zahynul pri katastrofe lode Titanic.

Z Gemerska. Na severných stranách Gemerska napadol ohromný sneh, ktorý moc škody spôsobil. — Z rimavskosobotského väzenia zutekal Ludvik Asztalos, ktorý v Betléru zavraždil grófskeho úradníka Ladislava Füköho a za to na pätnásť rokov odsúdený bol do žalára.

Za jeden deň cez Oceán. Z New-Yorku oznamujú: Vetroplavec Vedrines pracuje teraz na takom lietajúcom stroji, ktorý cez jeden deň preletí 300 kilometrov cesty. Vedrines úfa, že s tým lietacím strojom z Ameriky do Európy preletí za jeden deň.

V Európe zima — v Amerike leto. Na viacerých stranách Európy od niekoľko dní panuje veľká zima. Z Londýna oznamujú, že v Anglicku na viacerých stranách padal sneh. Podobne priniesli zprávu o padaní snehu i viaceré talianske telegramy. Z New-Yorku došla ale zase zvesť o veľkej horúčosti. V jednom meste štátu Ohio pri jednej telocvičnej slávnosti následkom veľkej horúčosti ochorelo 60 detí a 40 dospelých. Teplomer ukazoval v ten deň 40 stupňov dľa Celsiusa. V Chicagu následkom slnečného oparu zomreli traja ľudia.

Najvyššie stromy sveta. V Austrálii našli stromy eucalyptus 160 metrov vysokosti, ktoré ešte vždy rastnú. Zaisťe mnoho sto a sto rokov trvalo, kým tie stromy dosiahly tú neobyčajnú výšku.

Povodeň. V marmarošskej stolici vylialy sa všetky rieky a zapríčinily škody asi dva milióny korún. Podobným nebezpečenstvom hrozí zas v Trenčiansku rieka Váh.

Vražda v železničnom vozni. Z Lembergu píšú: V jednom druhotriednom vozni krakovsko-lemberskej železničnej čiary zastrelenú našli jednu ženu, ktorá pozbavená bola všetkých šperkov. Zastavili zaraz vlak a v tom okamžení z jedného vozňa vyskočil jeden chlap a zmizol v blízkom lese. Bežali za ním, nemohli ho ale chytiť.

Predpovedal svoju smrť. Dr. Jozef Jármý, profesor gymnázialny v Myškoveci pred niekoľko týždňami nemocný šiel do svojho rodiska Fehérgyarmat. Dva týždne pred svojou smrťou s istotou predpovedal, že 5. septembra popoludní zomre. Tak sa aj stalo. Za života porobil i pohrôbné poriadky, ba složil si i smrtný oznam a poslal ho sám do tlačiarne. Mal 47 rokov.

DOPISY.

Z Nyitránovák.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Prosím uctive o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

Naša obec na základe prosby k ministerstvu obchodu zadanej, dostala povolenie ku vydržiavaniu dvoch lichvacích a dvoch výkladných jarmokov. Prvý lichvací jarmok vydržiavajúci bude dňa 8. októbra b. roku; týždeň po tomto nasleduje výkladný. — Kto zná prajnú a ku vydržiavaniu jarmokov súcu zemepisnú polohu obce Nyitránovák, presvedčený je o tom, že jarmoky majú tu zabezpečenú budúcnosť. Na minútu od obce vzdialená je železnično-telegrafická stanica, opatrená s prístrojom potrebným ku nakladaniu lichvy. Železničné vlaky chodia tak časuprimerane, že jak príchod tak aj odchod kupcov a predavačov je veľmi obľahčený. Cez obec fahá sa galgócko-zniovska štátna hradská, s ktorou spojuje sa tu z jednej strany do divékrudno-vestenickej doliny vedúca stoličná cesta, z druhej strany novovystavená keselőkő-nyitránovácka vicinálka. Obyvateľstvo celého okolia zaoberá sa výlučne s poľným hospodárstvom a s dochôvom lichvy. V tomto okolí zastúpené sú nasledujúce druhy lichvy: simentalsky, pinzgausky a bernský druh. Pánom kupcom a predavačom bližšie správy vďačne podá predstavenstvo obce.

Občan.

Šavník (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráčte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kreštane».

V tejto obci, ktorá ešte len pred šesť rokami celá až na popol zhorela, 28. augusta o polnoci znovu zúril oheň.

Zhorelo osem domov a jedenásť plných stodol. Škoda je veľká, bieda a núdza tých ubohých pohorelcov je toho najväčšieho polutovania hodná. Okrem Boha úfajú v účinnom milosrdenstve dobrých kreštanských duší. Smilujme sa nad nimi, aby sa i spravdivý Boh smiloval nad nami. Jakou mierou meráme, takou bude merano i nám. Milodary prosíme poslať na «Farský Úrad v Šavníku (Szepesmegye).» Blahoslavení sú milosrdní, bo oni milosrdenstva dojdú.

Priateľ ľudu.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vymlátif môže motorovou mlatiačkou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvika Kállayho. Presná adresa: *Ludvika Kállayho* motorová dielňa, *Budapest, VI., Gyár-utca číslo 28.*

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kreštanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kreštana».

Odkazy redakcie.

F. K. K. Uverejňuje sa.

J. K. Sz. Čo vystalo príde budúce.

St. H. M. Vo Vašej záležitosti ochotne dá vám radu právobraná kancelária Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Obchodná týždenná zpráva.

V *Budapešti*, 23. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová kor. 23:10—23:75
» stolnobelohradská, nová... « 22:95—23:55
» peštianska, nová « 23:00—23:65
« banátska, nová... .. « 23:45—24:25
Proso « —————
Raž prvotriedna « 21:25—21:45
« druhotriedna « 21:05—21:25
Jačmeň nový, prvotriedny « 20:40—21:00
Ovos prvotriedny « 19:40—19:80
« druhotriedny « 19:00—19:20
Ľukurica « 18:30—18:60
Ďatelinové sáme, červená datelina kor. 200 00—210 00
« lucerna « 110 00—136 00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17 60	17 30	17 00	16 70	16 20	15 80	15 20
č.	7	7½	8				
K.	14 80	13 80	10 40				

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné kor. 12:00—12:26
« hrubé... .. « 12:00—12 20
Fazula veľká biela « 22:00—23:00
Fazula strakavá « 25:00—26:00
Zemiaky (hornouhorské) biele « —————
« ružové « 8:00—9:20
« žlté « 9 00—12:00

Hrach lúpaný	kor. 30'00—32'00
Hrach nelupaný, čistý	„ 30'00—32'00
Šošovica čistá	„ 40'00—63'00
Rasca (kmin)	„ 81'00—81'00
Mak	„ 135'00—136'00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor. 41'00—41'00
„ „ White-Star (***)	„ 36'00—36'00

Cukor v klobúkoch	kor. 96'50—97'00
„ kockový	„ 98'50—99'00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„ 64'50—65'00
Konopné sáme	„ 29'50—31'00

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 180'00—181'00
Slanina mestská 4-kusová	„ 162'00—164'00
„ „ 3-kusoá	„ 156'00—157'00

I-a pendlové hodiny

v najbohatšom výbere, elegantne vyhotovené, s 3 ročnou zárukou na písmo. No. 4481. Miniatur pendle s 30 hodinovým perovým strojom, v politirovanej škrýnke z orechového dreva 71 cm. dĺžky s masívnym číselníkom K 8'50. — No. 4482. Tiež s bijúcim strojom cele a pol hodiny K 10'80. — No. 4496. Pendlové hodiny s masívnym perostrojom osem dní idúcim, I-a kvality vo fajnovej 91 cm. dlhej škrýnke z orechového dreva s bielym číselníkom K 19'80. — No. 4497. Tiež s bijúcim strojom cele a pol hodiny K 23'80. Fajnovšie pendlovky K 26'—, 33'50, 38'—, 44'—. Všetky hodiny k dostaniu sú aj s gong bijúcim strojom (ako vezové hodiny), pri čom cena hodín dľa kvality riasne o K 1'50, 3'—.— Ziadne riziko!

Výmena povolená. — S poštovou dobiereku zasiela prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD

e. a k. dvorný zásielca Brüx, č. 3343. (Čechy).

Hlavný cenník na žiadosť pošle sa franko.

Priemysel ružencov a milostných článkov Nagykaszon, stol. Csik.

Dorábame a na sklade máme: sv. ružence s očkami z kokos, kokotín, z kostí, z pevného skla, z jeruzalemského olivového dreva, z alabastru, z napodobnenia korálov, drahých kameňov a z pravých drahokamov: najjednoduchšieho a najskvostnejšieho výstrojenia, v najbohatšom výbere za najlavnejšie ceny. Držádlá ružencov, obrázky Svätých, modlitebné knižky v obrovskom výbere: krásne obrázky Svätých na stenu s rámom alebo bez rámov (k dostaniu sú obrázky Svätých každého mena) krásne francúzske obrázky, granitée, kromo, opalines, na blani, ocelorezy ako aj obrázky s čipkami ktoré šotovujú mušky: pamiatky sv. krstu, birmovky, sobášu, prvého sv. prijímania, spovede, primcií a iných slávnostných príležitostí. lacno a v najväčšom výbere. Doplňmy Marianských Kongregácií a iných spolkov, ameiecké reprodukcie, s rámom alebo bez rámu za mimoriadne lacné ceny. Náboženského rázu a iných solídnych postáv, pekné obrázkové dopisničky. Pekné obrázky k postaveniu na stól a kaplnky z maše, tak v jednoduchom ako v bohatom vyhotovení z hadbáhu. Napodobnenia svätín z Lardu a iných miest milostných. Každého druhu a ména škapuláre z vlny. Opasky. Medaillony: z aluminia nového striebra, z oxidovaného nového striebra, z pravého striebra a zlata v bohatom výbere. — Medaillony nahradujúce škapuláre. Pekné retiazky na krky, zaušnice, ovesky s nábožným vyobrazením. Malé sochy svätých, odznaky spolkov, nippes tovar, kassetty, Prstienky, náprsné ihly, gombíky z oxidovaného nového striebra s vyobrazením Pána Ježiša, Panny Marie alebo svätých, k dostaniu sú i z pravého striebra a zlata. Sväteničky. Kríže: stojace, na stól, na stenu a pre zomrelých. Umelecké plakety. Najbohatší výber modlitebných knižiek, jednoduchých a najskvostnejšej vāby s oxidovanou zatvorkou. Tlačidlá listov. Príležitostné dary atď. Každého druhu milostné články k dostaniu sú u nás. Každé i najmenej objednanie vybavuje sa s presnou solíditou. Preto cokolvek si kto žiada nech s dôverou obráti sa ku nám a vopred môže byť presvedčený že nad všetko očakávanie bude uspokojený. Prosíme o láskavú podporu nášho priemslu. Adresa objednávania je: Kegyrtárgy-ípar, Nagykaszon, stol. Csik

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu i dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 60 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dľa vôle. Trojdielny srstenný matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 38.— Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiereku. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. Arthur Wollner Lobes 135., pri Pilsen (Čechy.) Podrobný cenník zdarma.

Lacné echtbarevné garn-látky k posteliám (kanafasse) dobrej trvacej kvality.

No. B/31. Červené, modré alebo lila štráf-kované, waschecht, 74—75 cm. široké, 25 m. dlhé kus po K 12'50. Pol kusa 11 1/2 m. dlhé K 6'50.

No. B/27. **Garantovaná** waschecht látka na posteľ, pevných nití, solídnej kvality, z najlepších tkanín vyhotovená, červená, modrá alebo lila št.áf. 74/76 cm. široká, 24 m. dlhá kus po K 16'50. Pol kusa 12 m. dlžky K 8'50.

Echtbarevná Inlett-látka, garantovane hustá ako perie, pol kusa 11 a pol metra dlžky K 8'—.

Najbohatší výber v mojom hlavn. cenniku. Ziadne riziko: — Výmena povolená alebo návrat peňazi.

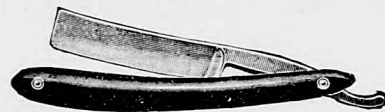
Zasiela s pošt. dobiereku e. a k. zásielca

HANNS KONRAD

Brüx, číslo 3352. (Čechy).

Môj hlavný cenník so 4000 vyobraz. žiadajte si zdarma a franko.

Pred každým majú prednosť moje prima solingenské britvy.

Za každú odo mňa kúpenú britvu prevezmem úplnú záruku. Iebo sú všetky z najlepšej ocele kované, na osiro obtiahnuté, k upotrebeniu hotové. Každá britva v pošve bude zaslaná. Č. 8701. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/4 dute, 4/8 široká K 1'50. Č. 8 02. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/2 dute, 4/8 široká K 2'20. Č. 703. s rúčkou na čierne vyhladenou na 3/4 dute, 4/8 široká K 2'50. Č. 8711 s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/4 dute, 4/8 široká K 3'60. «Graziosa» britva, vyhladenou na 1/4 dute, 4/8 široká K 3'60. «Značená ochranná známka! Možno najst len u mojej firmy! Č. 22. s rúčkou na čierne vyhladenou, nůž 1/8 široký, na 1/4 dute brúsený K 3.—. Č. 26. s rúčkou na čierne vyhladenou, nůž 4/8 široký na 1/2 dute brúsený K 90. Risika niet! Ob ednávky vybavuje na dobiereku alebo za vopred poslaný obnos. Vývozný dom cis. kráľ. dvorného líferan a **HANNS KONRAD** Brüx č. 3354. (Čechy). Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“
BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Prezrite si

v čas potreby hodín, tovaru zo zlata, striebra, ocele, kože, v domácnosti potrebných článkov, optického tovaru, hudobných nástrojov, náčinia k lajčeniu, zbrane, môj bohatý ilustrovaný hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť každému pošle zdarma a franko

Hanns Konrad

Cis. a kráľ. dvorný zásielca Brüx č. 3368. (Čechy.)

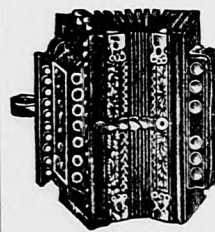
Nikkel vačkové hod. K 4'20
Strieborné hodinky K 8'40.
Nikkel budičky K 2'90. Pendlové hodiny K 8'50. Hodiny kuchynské K 8'50. Harmoniky K 5—6. Husle K 5'80. Revolver K 6'—.

Dobré harmoniky K 5.—.

Odpredané viacej ako 200.000.

Ziadne riziko!

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300 3/4 10 tástiek, 2 registre 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm K 5.—
Číslo 654 3/4 8 tástiek 1 r-gister 24 hlasov, veľkosť 25x14 cm K 5.40
Číslo 305 3/4 10 tástiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 26x14 cm K 6.40
Číslo 663 3/4 10 tástiek 2 registre 30 hlasov, veľkosť 31x15 cm K 8.—
Číslo 685 2/2 10 tástiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 28x16 cm K 9.50
Skolka k samoučeniu na každej harmonike zdarma.
Zasiela s poštovou dobiereku e. a k. dvorný zásielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom hudobných nástrojov Brüx číslo 3345. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť pošle sa až dému franko a zdarma.

Bezpečne holi sa každý

s mojím najlacnejším strojom k holeniu No. 8778. Najnovší bezpečný stroj k holeniu fajnovu niklovaný s dvojitým nožom, odporúča sa zolaštie pre nezbehlých, bo každé poranenie je vytvorené, holi práve tak chytrý ako britva K 2.20. No. 8710. Najlacnejší niklovaný stroj k holeniu, s dobrým dvoj-

rezným nožom K 2.20. No. 8710^{1/2}. Tenistý stroj s 3 dvojitými nožmi K 2.30. Dvojrezové rezervy nože kus po 25 h., tucet K 2.50. Žiadne riziko. — Zmena povolená alebo navrat peňazi. S poštovou do erku alebo pri voprednom doposlaní peňazi, bez prostredne súkromníkom zasiela všestranne známy svetochýrny obvod

HANNS KONRAD cis. a král. dvorný zásielca Brüx, číslo 3355. (Čechy.)
Obrázkový cenník so 4000 vyobrazením na žiadosť posieľa sa každému zdarma a franko.

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznačeniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

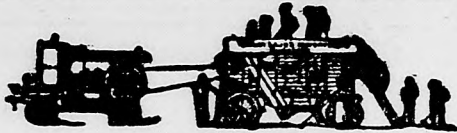
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzínokomobil stroje ku mlažbe

s dvojm vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

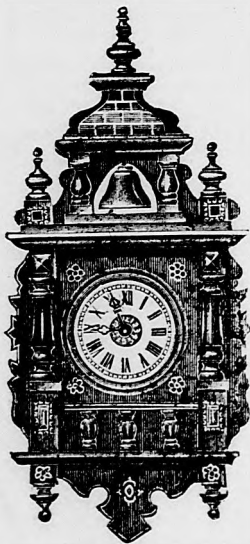
Najjednoduchjší a najdokonalejší mlažebny stroj prítomnosti

Bez strojnka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili. Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

BUDÍČEK

s hlasom vežového zvona.

No. 4440. I-a kvality s chodom 30 hodin, bije celé a pol hodiny, so strojom budička pevného hlasu, ako vežový zvon, v pekne rezanom štíte, s pozlátenou ozdobou z metalu, 56 cm. výšky, komplett s tromi pozlátenými pondusami kus po K 11.30.

No. 4440. S osvetleným číselníkom cez noc K 12.40.

No. 4434. Budiček hlasu vežového zvona, chodu 30 hodin, bije pol a celé hodiny, v pol okruhom ráme K 17.80.

No. 4434^{1/2}. Cez noc s osvetleným číselníkom K 8.40.

Reálna 3-ročná záruka na pisme. Riziko vytvorené alebo navrat peňazi.

Zasiela s poštovou dobiereku prvá dielňa hodin

Hanns Konrad,

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx, č. 3341. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami darmo a franko.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 80, 6, 42 K. — **Metové posteje.** z červeného emovatu 1 dobre naplnená perna, alebo 1 zpodná perina 4 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 40 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 21.—. Krom toho fotovujeme vo veľkosti dia vôle. Frujdilovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jatovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiereku. Výmena a navratie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobos 13.** pri Pilsen (Čechy).

Zdarma

a franko dostane, kto chce, mój hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami hodin, tovaru zo striebra a zlata, z kože, z ocele, hudobných nástrojov, v domácnosti potrebných článkov, náčenia pre fajčiarov, zbrane, toalety atd.

c. a k. dvorný zásielca

Hanns Konrad vývozný dom

Brüx č. 3369. (Čechy.)

Nikl. vačk. hodinky	K 4.20
S niklovým strojom	« 2.90
Hodiny s kukučkou	« 8.50
Harmoniky	« 5.—
Strieborné hodinky	« 8.40
Pendlové hodiny	« 8.50
Husle	« 5.80
Revolver	« 6.—

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteje

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobiereku od 12 K počítac franko. Výmena alebo navrat dovolené. Za nezopovedné navrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Echt nikel anker remont. bodinky

systému Roskopf patent No. 1000 R. otvorené s pevnou niklovou závorou, s peknými plastickými figurami, ako dieklista, lode, železnica, rolník, jazdec, banník, zahradník, s emaillovaným číselníkom a s ručičkami sekund, presne regulované

5 korún 20 halierov.

Žiadne riziko!

Výmena povolená alebo navrat peňazi.

S poštovou dobiereku zasiela prvá svetoch. dielňa hodin

Hanns Konrad,

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx, číslo 3334. (Čechy.)

Cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posieľa sa zdarma a franko.

REVOLVER

náležite vystrielaný a štátnym vysvedčením opatrený, najlepšej kvality. Tovar najkrajšieho vyhotovenia. Záruka za spoľahlivé funkcionovanie. — No. 100. Lefaucheaux revolver, kaliber 7 mm. ku šest výstrelom, s rukoväťou z orechového dreva, dĺžka 18 cm. Kus po K 6.—. Tenže kaliber 9 mm., asi 24 cm. dĺžky K 8.—. No. 101. Kaliber 7 mm. najfajnejšie niklovaný K 7.—. Kaliber 9 mm. najfajnejšie niklovaný K 9.—.

Najväčší výber revolverov, vačkových pištoľiek, terzerolov, pištoľ pre honcov a hajníkov vinic, fobertiek, teschingov, kverov ku polovačke a všetkého náčinia polovačiek, vídať v mojom hlavnom cenníku so 4000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť každému zdarma a franko posieľa cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD

Brüx, číslo 3360. (Čechy.)

ZDARMA

na ukážku zasielam vzorky každému, kto o ne píše a sice

barchetu, flanelu, kanafau, sefiru

plátna všetkých šatových látok (štofov) zimných i letných atd. všetko stále barevne najnovšej módy a z dobrego materiálu, zasiela s poštovou dobiereku a nezopovedný tovar prijme zpiatky česká krestanská firma

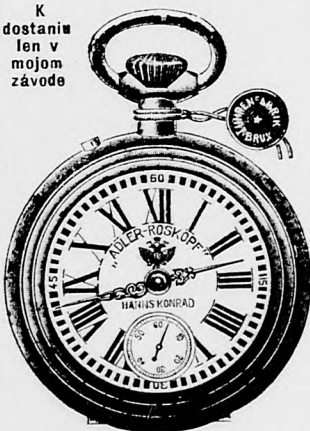
JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystrím n/Metují (Čechy)

Hotové košele zefirove la 2 K 30 halierov
Flanelove košele la 2 K 10
Račte udoť mieru okolo krku.

Železniční a finanční uradníci žandári rolníci atd'

K dostaniu len v mojom závode

kupujú si spoľahlivé registrované Adler Roskopf patent Anker nikkell remontoar ho. Č. 4000 s zozlateným, v kamenoch chodiacim výborným strojom K 7. Č. 4091. Tiež s ručičkami sekund K 8.— s ručičkami sekund K 8.— Pri každých hodinách trojročná záruka na pisme! — Žiadne riziko. Zmena povolená. Navrat peňazi! S poštovou dobiereku rozposieľa

Hanns Konrad

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx číslo 3336.

Čechy

Hlavný cenník so 4000 obrázkami posieľa sa na žiadosť každému zdarma franko.